

Vergaderjaar 2017–2018

25 764

Reisdocumenten

Nr. 106

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 december 2017

In de regeling van werkzaamheden van 21 november 2017 (Handelingen II 2017/18, nr. 24, Regeling van Werkzaamheden) heeft uw Kamer verzocht om een brief over het gebruik van vingerafdrukken in het Nederlandse paspoort. Met deze brief voldoe ik, mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, aan dit verzoek.

Achtergrond van vingerafdrukken op paspoorten

In 2004 heeft de Europese Unie besloten tot de invoering van een chip met biometrie op de paspoorten van de lidstaten.¹ Nederland heeft deze chip in 2006 op het Nederlandse paspoort aangebracht, waarin de gezichtsoptname wordt opgeslagen. Op grond van de Europese regels zijn in 2009 daar twee vingerafdrukken aan toegevoegd.

In een beperkt aantal gevallen is het toegestaan om de vingerafdrukken te verifiëren met de houder van het paspoort. De Europese regels staan verificatie toe bij een controle aan de Schengengrens. Verder staat de Paspoortwet verificatie toe bij de uitreiking van een nieuw paspoort. In 2014 heeft uw Kamer over het nut en de noodzaak van vingerafdrukken op het paspoort de motie-Heijnen aangenomen.² De regering heeft conform de motie de opname destijds op Europees niveau aan de orde gesteld, maar heeft geen steun voor het weglaten van de vingerafdrukken bij andere lidstaten gevonden. Ook de Europese Commissie zag geen aanleiding om de vingerafdruk ter discussie te stellen.³ In maart 2017 heeft de Raad van de Europese Unie nog aandacht gevraagd voor de

¹ Verordening (EG) nr. 2252/2004 van de raad van 13 december 2004 betreffende normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten (PB L 385 van 29.12.2004, blz. 1).

² Kamerstuk 25 764, nr. 60 (Motie-Heijnen)

³ Kamerstuk 25 764, nrs. 77 en 84.

noodzaak van het controleren van vingerafdrukken aan de grens en om de uitvoering daarvan te bespoedigen.⁴

Beveiliging van de vingerafdrukken op het paspoort

De vingerafdrukken zijn beveiligd opgeslagen op de chip van het paspoort, zodat deze niet in onbevoegde handen kunnen komen. De vingerafdrukken kunnen alleen worden uitgelezen als de controlerende instantie beschikt over een digitaal certificaat (soort sleutel). De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk om deze certificaten voor het Nederlandse paspoort te verstrekken.⁵ De Europese Commissie heeft daarbij normen gesteld voor de wijze waarop de certificaten tussen alle lidstaten (bilateraal) worden uitgewisseld.⁶ Ook de certificaten moeten namelijk niet in onbevoegde handen kunnen komen. Deze normen maken dat het proces van uitwisselen van certificaten tussen lidstaten gevoelig en tijdrovend is. Pas als een lidstaat aan deze normen voldoet, zal Nederland zijn certificaten uitwisselen. Zoals in 2014 aan uw Kamer is toegezegd, informeer ik u zodra de eerste certificaten aan andere lidstaten zijn verstrekt.⁷ Nederland verwacht zelf medio 2018 aan de eisen van de Commissie te voldoen.

De kosten van vingerafdrukken op het paspoort

In de media is het beeld ontstaan dat de invoering van de vingerafdrukken € 32 miljoen heeft gekost. Dat is niet juist. Dit bedrag is in 2006 eenmalig gereserveerd voor de invoering van de chip op het paspoort en de Nederlandse identiteitskaart, waarop ook andere gegevens staan, zoals de digitale pasfoto. De digitale pasfoto wordt gebruikt voor bijvoorbeeld de automatische gezichtsherkenning op luchthavens. Verder leidde in 2006 de invoering van deze chip tot een verhoging van het maximumtarief voor het paspoort met € 8,05.⁸ De kosten die uitsluitend betrekking hebben op de invoering van vingerafdrukken betreffen de aanschaf van vingerafdrukscanners en de benodigde software. Dit heeft in 2009 ongeveer € 2 miljoen gekost. Deze scanners zijn in 2014 éénmaal vervangen voor ongeveer € 1 miljoen. Verder leidde de invoering van de vingerafdruk er toe dat de afhandeling van de aanvraag van een paspoort iets langer duurt.

Gebruik vingerafdruk op paspoorten aan de grens

Voor wat betreft het gebruik van de vingerafdrukken bij grenspassages geldt dat de afgelopen jaren door Nederland, net zoals door andere EU lidstaten, actief is ingezet op automatische gezichtsvergelijking in plaats van vingerafdrukvergelijking aan de grens. Dit is conform artikel 8 in de Schengengrenscore die aan EU lidstaten zelf de keuze laat om bij twijfel over de echtheid van het paspoort of reisdocument of de identiteit van de houder ten minste één van de biometrische kenmerken in het paspoort of reisdocument te verifiëren.

De reden dat met name wordt ingezet op gezichtsvergelijking is dat dit sneller is, en dus de doorstroming bij grenspassages, waaronder luchthavens, bevordert. Hierbij is het goed op te merken dat ook voor

⁴ Conclusies van de Raad over het Actieplan van de Commissie voor een krachtige Europese reactie op reisdocumentfraude (7697/17). Zie ook COM(2016)790.

⁵ Zie ook Kamerstuk 25 765, nr. 84.

⁶ C(2013)6181.

⁷ Kamerstuk 25 764, nr. 84

⁸ Stb. 2006, nr. 368.

landen van buiten de Europese Unie die een elektronisch paspoort uitgeven gezichtsvergelijking gebruikt kan worden ter verificatie aan de grens. Dit geldt niet voor de vingerafdrukken waarvoor, in tegenstelling tot in EU verband, geen wereldwijde verplichtingen bestaan over versleutelde opslag op de paspoorten. Dit neemt niet weg dat diverse Unielanden al vingerafdrukken uit het paspoort vergelijken met de houder, namelijk als er twijfel is over de identiteit van een persoon. Dat is bijvoorbeeld het geval in Duitsland en Frankrijk.

Voorts werkt de Koninklijke Marechaussee (KMar), in lijn met de Schengengrenscode, aan het toepassen van de vingerafdrukvergelijking in de tweede lijn aan de grens, ter verificatie bij twijfel over de echtheid van het paspoort of over de identiteit van de houder. Om de verificatie van vingerafdrukken voor alle Uniepaspoorten mogelijk te maken, is de uitwisseling van certificaten vereist binnen de hierboven beschreven eisen. Dit is bovendien in lijn met de genoemde wens van de Raad van de Europese Unie om de implementatie van de afspraken tot het uitwisselen van certificaten voor de controle van vingerafdrukken evenals het adequaat controleren van de authenticiteit van de gegevens op de chip door gebruik te maken van (andere) certificaten, te bespoedigen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops